

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Załącznik do Uchwały Nr _____
Rady Powiatu w Bilgoraju
z dnia _____

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE BIŁGORAJSKIM
NA LATA 2015 – 2017**

Bilgoraj 2015

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawy prawne Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2015 – 2017.....	4
III.	Charakterystyka zjawiska przemocy.....	6
	1. Definicja oraz cechy charakterystyczne przemocy w rodzinie.....	6
	2. Rodzaje przemocy.....	7
	3. Konsekwencje przemocy w rodzinie.....	7
IV.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego...9	
	1. Skala zjawiska przemocy w Powiecie Biłgorajskim w świetle danych z Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego w Biłgoraju, ośrodków pomocy społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju.....	9
	2. Podsumowanie.....	17
V.	Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2015 – 2017.....	18
VI.	Adresaci, realizatorzy oraz źródła finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2017.....	18
VII.	Przewidywane efekty realizacji Programu.....	19
VIII.	Sposób monitorowania i sprawozdawczości.....	19
IX.	Harmonogram działań.....	20

Załącznik Nr 1

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego na lata 2015 – 2017

Załącznik Nr 2

Powiatowy Program profilaktyczny z zakresu promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2015 – 2017

I. Wprowadzenie

Przemoc domowa do niedawna uważana była za zjawisko marginalne, występujące głównie w środowiskach patologicznych. Z danych statystycznych, badań i doświadczeń osób zajmujących się tą problematyką wynika jednak, że zjawisko przemocy jest powszechne, dotyka wszystkich grup społecznych, bez względu na warunki materialno – bytowe czy wykształcenie i stanowi bardzo poważny problem społeczny.

W poszukiwaniu rozwiązań problemów związanych z przemocą w rodzinie zaangażowanych jest wielu specjalistów, organizacji pozarządowych, instytucji i samorządów. Opracowanie skutecznych metod zapobiegania przemocy oraz pomocy ofiarom przemocy wymaga wnikliwego zrozumienia złożoności zjawisk występujących w rodzinie oraz systemowych działań, skierowanych do różnych grup odbiorców z zakresu profilaktyki, działań interwencyjnych, wspierających oraz korekcyjno – edukacyjnych.

Zjawisko przemocy można rozpatrywać z perspektywy prawnej, psychologicznej, społecznej i moralnej. Ta złożoność, jak również jej skutki i zagrożenia, jakie ze sobą niesie, spowodowała konieczność nowelizacji przepisów prawa dotyczących przeciwdziałania przemocy. Tym samym nałożono na organizacje pozarządowe i instytucje publiczne obowiązek opracowania i realizacji programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obowiązek opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz wpisuje się w aktualnie obowiązujący Krajowy i Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II. Podstawy prawne Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2015 - 2017

Podstawę prawną do opracowania Programu stanowią następujące dokumenty:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r, poz. 163 z późn. zm.),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016 przyjęty Uchwałą Nr XLIV/674/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 kwietnia 2014r.
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014 – 2020 przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/247/2014 Rady Powiatu w Biłgoraju z dnia 29 maja 2014 r.

Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) w art. 6 określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Definicja oraz cechy charakterystyczne zjawiska przemocy w rodzinie

W literaturze psychologicznej i socjologicznej znaleźć można wiele różnych definicji przemocy w rodzinie. Jednakże wszystkie z nich podkreślają takie elementy jak:

- intencjonalność przemocy – działania są świadome, zamierzone i mają na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary oraz narzucenie mu swojej władzy,
- nierównowagę sił – jedna ze stron relacji ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy),
- naruszanie praw i dóbr osobistych – sprawca, wykorzystując przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku),
- powodowanie szkód fizycznych i psychicznych – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, powodując, że doświadcza ona cierpienia fizycznego i psychicznego.

Na przemoc w rodzinie można patrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, społecznej i psychologicznej.

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Najczęściej w sytuacji przemocy stosowany jest artykuł 207 kodeksu karnego, który dotyczy znęcania się fizycznego lub psychicznego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.

Perspektywa moralna pokazuje, że przemoc, czyli akt krzywdzenia jednostki słabszej jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi, co w rezultacie powinno powstrzymać go od takich zachowań, a świadków motywować do pomagania.

Perspektywa społeczna koncentruje się wokół czynników zawartych w obyczajach i postawach społecznych, które mogą sprzyjać stosowaniu przemocy bądź ją usprawiedliwiać.

Podejście psychologiczne zwraca większą uwagę na cierpienie i bezradność ofiar, odsłania mechanizmy sterujące przemocą oraz złożoność interakcji pomiędzy sprawcą a ofiarą. Perspektywa psychologiczna ma fundamentalne znaczenie przy pomaganiu ofiarom w wyzwalaniu się od przemocy oraz naprawianiu wyrządzonych szkód.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie** to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w

szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy, które często występują łącznie lub w różnych konfiguracjach:

- **przemoc fizyczna** – zamierzone i świadome działanie sprawcy naruszające sferę cielesną osoby doznającej przemocy, powodujące ból i niosące ryzyko uszkodzenia ciała,

- **przemoc psychiczna** – działania zmierzające do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, wyśmiewanie, szantaż, poddawanie stałej krytyce, kontrolowanie, izolowanie,

- **przemoc ekonomiczna** – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny,

- **przemoc seksualna** – zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli,

- **zaniedbanie** – stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych i polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, zwykle ma tendencję do eskalacji i powtarzania się.

3. Konsekwencje przemocy w rodzinie

Doznawanie przemocy jest zawsze doświadczeniem traumatycznym. Jej skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego jednostki oraz długotrwałe i odległe w czasie problemy, pojawiające się w późniejszym życiu.

Do najczęściej występujących konsekwencji doznawania przemocy przez osoby dorosłe należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem,
- przygnębienie, smutek, obojętność,

- stany lękowe, labilność emocjonalna,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty ze snem, koszmary nocne,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność.

Osoby doświadczające przemocy często wykazują objawy zespołu stresu pourazowego czy też wyuczonej bezradności, co owocuje tym, że nie podejmują żadnych działań lub wycofują się z działań, mających na celu znalezienie pomocy.

Często ofiarami lub bezpośrednimi świadkami przemocy są dzieci. Pomijając obrażenie cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dzieci utratę poczucia bezpieczeństwa i zaufania do dorosłych, które stanowią warunek niezbędny do ich prawidłowego rozwoju.

Dzieci doświadczające przemocy mogą wykazywać:

- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżenie poczucia własnej wartości,
- deficyty poznawcze,
- problemy afektywno – behawioralne.

Konsekwencje przemocy mogą ujawniać się również wiele lat później, w okresie młodzieńczym i dorosłym. Odroczone skutki przemocy objawiają się najczęściej różnymi formami niedostosowania społecznego: ucieczkami z domu, wagarowaniem, udziałem w nieformalnych grupach młodzieżowych, uzależnieniami, przestępczością oraz agresją i stosowaniem przemocy.

Przemoc domowa niesie ze sobą również negatywne skutki, które można rozpatrywać w szerszej, społecznej perspektywie. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza w przypadku dzieci. Istnieje duże ryzyko powielania negatywnych wzorców w kolejnych pokoleniach. Brak właściwej reakcji na przemoc w rodzinie, potęguje ją i utrwała.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego

1. Skala zjawiska przemocy w Powiecie Biłgorajskim w świetle danych Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego w Biłgoraju, Ośrodków Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju

Powiat Biłgorajski liczy ponad 104 tysiące mieszkańców i pod względem liczby ludności znajduje się na szóstym miejscu wśród powiatów województwa lubelskiego. Zajmuje 0,5% powierzchni całego kraju. W jego skład wchodzi czternaście gmin, w tym jedna gmina miejska, trzy gminy miejsko – wiejskie oraz dziesięć gmin wiejskich.

Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego jest tak samo trudna do precyzyjnego oszacowania jak na terenie całego kraju. Główną przyczyną trudności jest uzyskanie wiarygodnych, rzeczywistych danych, charakteryzujących jej rozmiar, przede wszystkim dlatego, że przemoc nadal jest problemem ukrytym, a ofiary nie szukają pomocy instytucjonalnej.

Z informacji przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Biłgoraju wynika, że w okresie od początku 2012 do końca 2014 roku przeprowadzono łącznie 3547 interwencji domowych, wypełniono 307 formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta – A” oraz wszczęto 184 postępowania przygotowawcze z artykułu 207 kodeksu karnego, który przewiduje:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”

Tabela nr 1. Ilość przeprowadzonych interwencji domowych oraz wszczętych procedur „Niebieska Karta – A” przez Komendę Powiatową Policji w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość interwencji domowych	Ilość wszczętych postępowań przygotowawczych	Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A”	Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę
2012	994	47	57	54
2013	1257	76	76	74
2014	1296	61	226	177
Ogółem	3547	184	359	305

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Niemal trzykrotny wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w 2014 roku w porównaniu do lat ubiegłych, według informacji udzielonych przez pracowników Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju nie oznacza drastycznego wzrostu zjawiska przemocy na terenie powiatu, tylko jest wyrazem zaostżenia procedur i narzucenia większych wymogów wypełniania formularza w trakcie interwencji domowych. Potwierdzeniem tego jest fakt, że liczba interwencji domowych przez kolejne lata utrzymywała się mniej więcej na wyrównanym poziomie, a wzrosła jedynie liczba wypełnionych formularzy.

W latach 2012 - 2013 formularz „Niebieska Karta – A” częściej wypełniany był na terenie miasta, co w roku 2014 uległo wyraźnej zmianie. Może świadczyć to o wzroście świadomości społecznej na temat przemocy i/lub wzroście dostępności oferowanej pomocy na terenach wiejskich.

Tabela nr 2. Ilość wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” według miejsca zamieszkania osoby, co do której istnieje prawdopodobieństwo, że jest dotknięta przemocą w latach 2012 – 2014

Rok	2012	2013	2014	Ogółem
Miasto	32	42	99	173
Wieś	25	34	127	186

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Wśród osób pokrzywdzonych w wyniku doświadczania przemocy przeważającą większość stanowią kobiety przed 65 rokiem życia. Drugie miejsce pod względem liczebności zajmują dzieci i młodzież. Wśród ofiar przemocy najmniej jest osób starszych, po 65 roku życia. Komenda Powiatowa Policji w Biłgoraju nie prowadzi odrębnych statystyk dotyczących osób niepełnosprawnych doświadczających przemocy.

Tabela nr 3. Ilość osób pokrzywdzonych w wyniku doświadczania przemocy w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość pokrzywdzonych kobiet przed 65 r. ż.	Ilość pokrzywdzonych mężczyzn przed 65 r. ż.	Ilość pokrzywdzonych osób po 65 r. ż.	Ilość pokrzywdzonych nieletnich przed 18 r. ż.	Ogółem
2012	66	12	4	50	132
2013	83	18	4	34	139
2014	215	36	19	83	353

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Tabela nr 4. Procentowe zestawienie liczby osób pokrzywdzonych w wyniku doznawania przemocy domowej

Rok	Kobiety przed 65 r. ż.	Mężczyźni przed 65 r. ż.	Osoby po 65 r. ż.	Osoby nieletnie przed 18 r. ż.
2012	50%	9%	3%	38%
2013	60%	13%	3%	24%
2014	62%	10%	5%	23%

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Wśród osób stosujących przemoc w analizowanym okresie od 2012 do 2014 roku ogromną większość stanowią mężczyźni.

Tabela nr 5. Ilość osób stosujących przemoc w latach 2012 – 2014 z podziałem na płeć

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2012	3	54	57
2013	7	69	76
2014	14	215	229

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

W okresie od 2012 do 2014 roku na terenie Powiatu Biłgorajskiego funkcjonowało 14 Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które spotykały się średnio raz na kwartał. Według informacji udostępnionych przez ośrodki pomocy społecznej w 2012 roku w ramach prac zespołów działało również 8 grup roboczych, w 2013 roku działało tych grup 9, a w 2014 roku 13. W gminie, w której nie działa grupa robocza wszystkie zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy realizuje zespół interdyscyplinarny.

Tabela nr 6. Ilość posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w latach 2012 – 2014 na terenie poszczególnych gmin Powiatu Biłgorajskiego

Gmina	2012		2013		2014	
	ZI*	Grupa robocza	ZI*	Grupa robocza	ZI*	Grupa robocza
Aleksandrów	3	5	4	16	4	11
Biszcza	3	4	4	16	4	16
G Biłgoraj	5	47	4	90	5	78
Frampol	4	27	4	23	4	44
Goraj	4	1	4	12	4	13
Józefów	6	8	7	29	9	40
Księżpol	4	0	4	0	4	7
Łukowa	3	0	4	34	4	46
M Biłgoraj	4	110	4	306	4	508
Obsza	4	7	4	1	4	27
Potok Górny	3	0	4	8	4	24
Tarnogród	6	0	3	0	7	4
Tereszpol	5	0	8	0	30	0
Turobin	3	0	6	16	13	80
Ogółem	57	209	64	551	100	898

* Zespół Interdyscyplinarny

Źródło: Informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

W latach 2012 – 2014 do zespołów interdyscyplinarnych trafiło łącznie 425 wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”. Spośród wszystkich uprawnionych, podmiotem najczęściej wszczynającym procedurę „Niebieska Karta” w każdej z gmin pozostawała przez cały analizowany okres Policja.

Tabela nr 7. Ilość wszczynanych procedur „Niebieska Karta” przez poszczególne uprawnione podmioty

Rok	Ośrodki Pomocy Społecznej	Policja	Instytucje oświaty	Służba zdrowia	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ogółem
2012	11	55	0	1	0	67
2013	19	86	1	1	2	109
2014	22	218	5	2	2	249

Źródło: Informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

Odsetek rodzin, którym udzielono wsparcia ze względu na doświadczaną przemoc nie przekroczył 4% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 8. Odsetek rodzin z terenu Powiatu Biłgorajskiego korzystających z pomocy społecznej z powodu doświadczania przemocy

Rok	Odsetek rodzin, którym Ośrodki Pomocy Społecznej udzieliły wsparcia z powodu przemocy
2012	1,18%
2013	1,55%
2014	3,75%

Źródło: Informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

Jak wynika z informacji nadesłanych przez Prokuraturę Rejonową w Biłgoraju, ilość prowadzonych postępowań dotyczących przemocy w rodzinie oraz aktów oskarżenia skierowanych do sądu, przedstawia się następująco:

Tabela nr 9. Ilość postępowań dotyczących przemocy w rodzinie oraz ilość aktów oskarżenia skierowanych do sądu w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość postępowań dotyczących przemocy w rodzinie	Ilość aktów oskarżenia skierowanych do sądu
2012	136	54
2013	180	49
2014	163	63

Źródło: Informacje uzyskane z Prokuratury Rejonowej w Biłgoraju

W Sądzie Rejonowym w Biłgoraju II Wydział Karny w okresie od 2012 do 2014 roku zapadło łącznie 147 prawomocnych wyroków z art. 207 § 1 kk.

Tabela nr 10. Ilość prawomocnych wyroków z art. 207 wydanych przez Sąd Rejonowy w Biłgoraju w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość wyroków z art. 207 § 1 kk
2012	44
2013	44
2014	59
Ogółem	147

Źródło: Informacje uzyskane z Sądu Rejonowego w Biłgoraju II Wydział Karny

Na terenie Powiatu Biłgorajskiego działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W okresie od 2012 do 2014 roku z powodu doświadczania przemocy w rodzinie z pomocy Ośrodka skorzystało 47 osób, w tym 24 dzieci.

Tabela nr 11. Ilość osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość osób korzystających z pomocy OIK	Dorośli	Dzieci
2012	17	8	9
2013	16	7	9
2014	14	8	6
Ogółem	47	23	24

Źródło: Informacje uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Udzielana przez OIK pomoc polegała głównie na udostępnieniu schronienia w hostelu oraz udzielaniu wsparcia psychologicznego. W omawianym okresie z pobytu w hostelu skorzystało łącznie 21 osób, w tym 16 dzieci.

Tabela nr 12. Ilość osób korzystających z hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2012 – 2014

Rok	Ilość osób korzystających z hostelu OIK	Dorośli	Dzieci
2012	12	3	9
2013	3	1	2
2014	6	1	5
Ogółem	21	5	16

Źródło: Informacje uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

W 2014 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju po raz pierwszy zrealizowało program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Do udziału w nim zakwalifikowało się 7 uczestników, program ukończyło 6. Spośród tych 6 uczestników 5 zostało skierowanych przez sąd, natomiast 1 zgłosił się dobrowolnie.

Z prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poradnictwa psychologicznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w okresie od 2012 do 2014 roku skorzystało łącznie 8 osób. W roku 2012 była to jedna osoba, w 2013 trzy osoby, a w roku 2014 cztery osoby.

2. Podsumowanie

Podsumowując informacje zebrane od podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego, dotyczące działań podejmowanych w okresie od 2012 do 2014 roku można stwierdzić, iż:

- osobami najczęściej doświadczającymi przemocy są kobiety przed 65 rokiem życia oraz, w drugiej kolejności, dzieci,
- zdecydowaną większość sprawców stanowią mężczyźni,
- w każdej z gmin Powiatu Biłgorajskiego coraz aktywniej działają zespoły interdyscyplinarne oraz grupy robocze,
- sukcesywnie wzrasta liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W związku z powyższymi danymi, w celu zwiększenia efektywności działań podejmowanych na rzecz powstrzymania przemocy w rodzinie, konieczne jest przyjęcie adekwatnych założeń, wyznaczających dalsze obszary i kierunki działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska na terenie Powiatu Biłgorajskiego:

- edukacja społeczności lokalnej w zakresie postrzegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększanie dostępności terapii i poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy,
- realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej oraz umiejętności poszczególnych służb w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz pracy ze sprawcami.

V. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2015 – 2017

Głównym celem niniejszego programu jest:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Biłgorajskiego.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Poprawa jakości i dostępności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji oraz rozwijanie wzajemnej współpracy służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. Adresaci, realizatorzy oraz źródła finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2017

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczności Powiatu Biłgorajskiego,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe realizowane będą przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju przy współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na terenie Powiatu Biłgorajskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2017 finansowane będą ze środków własnych Powiatu, z budżetu państwa w formie dotacji celowych i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

VII. Przewidywane efekty realizacji programu.

Zakłada się, że realizowane w ramach Programu zadania przyczynią się do:

- podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- wzmocnienia i upowszechnienia działań profilaktycznych,
- poszerzenia oferty oraz dostępności pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zintensyfikowania i podniesienia jakości działań kierowanych do sprawców,
- podniesienia jakości usług świadczonych przez podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości.

Monitorowanie realizacji Programu prowadzone będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o wskaźniki wyszczególnione w harmonogramie działań. Zebrane dane raz w roku poddane zostaną analizie jakościowej i ilościowej, a opracowane rezultaty posłużą zarówno do sprawozdawczości jak i ewentualnego korygowania działań w celu osiągnięcia przewidywanych efektów Programu.

IX. Harmonogram działań

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki oraz termin realizacji
1.	Poszerzanie wiedzy mieszkańców, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy na terenie powiatu	Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Biłgorajskiego oraz upowszechnianie wyników poprzez zamieszczenie danych na stronie internetowej PCPR	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - ośrodki pomocy społecznej -zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji - Sąd Rejonowy - placówki oświaty - placówki zdrowia	- liczba opracowanych diagnoz Termin realizacji: 2015 – 2017 rok
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie	Opracowanie i przeprowadzenie kampanii lokalnych na temat mechanizmów oraz społecznej szkodliwości przemocy w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - ośrodki pomocy społecznej -zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ośrodek Interwencji	- ilość przeprowadzonych kampanii - ilość artykułów i informacji dotyczących przemocy domowej Termin realizacji: 2015 – 2017 rok

			Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji	
3.	Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Placówki oświaty - Ośrodki pomocy społecznej	- ilość opracowanych programów - ilość zrealizowanych programów - ilość uczestników programów Termin realizacji: 2015 – 2017 rok

Cel 2. Poprawa jakości i dostępności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<p>1. Utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>2. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie możliwości całodobowego schronienia</p>	<p>- Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p> <p>- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p>	<p>- ilość osób korzystających z oferty</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p> <p>- ilość osób korzystających z poradnictwa</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p> <p>- ilość osób korzystających z oferty</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p>
2.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie	Utworzenie, publikacja i aktualizacja bazy danych na temat możliwości i form uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i innej na terenie	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,</p> <p>- ośrodki pomocy społecznej</p> <p>- zespoły interdyscyplinarne do</p>	<p>- ilość opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p>

		Powiatu Biłgorajskiego	spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji - Sąd Rejonowy - placówki oświaty - placówki zdrowia - organizacje pozarządowe	
--	--	------------------------	--	--

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	<p>1. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>2. Upowszechnianie aktualnych informacji na temat realizacji oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, szczególnie wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, policji, sądu</p> <p>3. Współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy podmiotami w zakresie monitoringu zachowań osób po ukończeniu programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - Kuratorska Służba Sądowa - Komenda Powiatowa Policji</p>	<p>- ilość opracowanych programów - ilość zrealizowanych programów - ilość uczestników programów</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p> <p>- ilość opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p> <p>- ilość informacji przekazana do realizatora monitoringu na temat zachowań uczestników</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p>

Cel 4. Podnoszenie kompetencji oraz rozwijanie wzajemnej współpracy służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>1. Organizowanie szkoleń, konferencji i spotkań edukacyjnych dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>2. Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zagrożonych wypaleniem zawodowym</p>	<p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p>	<p>- ilość przeprowadzonych szkoleń, konferencji i spotkań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy</p> <p>- ilość osób uczestniczących</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p> <p>- ilość osób, którym udzielono wsparcia</p> <p>Termin realizacji: 2015 – 2017 rok</p>

